

וקראת לשבת עיונג

עיון תורני בפנינו באגדה ובסולת פלאו

גליון מס' 559

פרשת שופטים

ב' באלול התש"פ

טל': 054-8457834 | לקבלת העלון בדוא"ל: shlomi1122@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ יצחק בן שרה ע"ה | לע"נ יוסף בן מרסל ז"ל | לע"נ ר' שמעון חי בן רחל רשל ע"ה

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן מלכא, רבנו עובדיה יוסף צוק"ל

דרך כתיבת הספרים

מדברי מרן זצ"ל על דרך כתיבת ספריו: בספרי אני כותב למעלה את ההלכה, ולמטה אני מפלפל על כל דבר כדי למצוא את הנקודה האמיתית בהלכה זו, איני כותב סתם הלכה למעלה, כל מה שכתבתי למטה זו פועל ידי ממה שכתבתי במו ידי.

אנשים רעים, הוציאו לעז שמה שכתוב למעלה זה אני כתבתי, והמקורות שנכתבו למטה נכתבו על ידי אחרים.

שקר וכזב! הכל אני כתבתי במו ידי, אין רשות לתקן אפילו אות אחת מבלי שישאלו אותי ויראו לי. אפילו טעות של דפוס אני צריך לראות, ואם צריך לתקן אני מתקן, אם לא, לא יתקן. כל מה שאני כותב זה בכתב ידי.

יש לילות שאני יושב עד השעה שתיים בלילה כדי לברר את ההלכה, כך הוא בסתם לילות. השבוע הזה היתה לי הלכה מסובכת, ישבתי עד שעה ארבע כדי לברר אותה, במשך שעות ישבתי כדי לברר אותה. זה לא הולך בנקל 'מותר - אסור', אנשים חושבים הרב הזה יודע הכל מותר או אסור.

לא כך, אנו יושבים וטורחים ומתייגעים, רואים את כל הפוסקים ראשונים ואחרונים, והמסקנה יוצאת לאחר שלומדים הרבה בעיון. עכ"ד מרן זצ"ל.

מעשה שהיה באחד מהכוללים החשובים בירושלים, שמידי ערב היתה תפילת ערבית מתעכבת מסיבות שונות, אחד האברכים שזמנו היה יקר לו, בראותו כך, החליט על דעת עצמו יוצא מהכולל לפני ערבית, וכך הנהיג לעצמו.

ראש הכולל, אשר הינו מקורב למרן מאד, ראה את מעשהו של האברך וביקש ממנו לחדול. אך הלה נשאר בדעתו, על כן החליט ראש הכולל לפנות למרן שידבר על לבו של האברך החשוב שיפסיק ממעשה זה. קרא מרן לאברך הנ"ל והושיבו לידו, וכשהוא טופח על פניו בחיבה אמר לו: "יודע אני, כי יש לך סיבה שאינך מתפלל בכולל תפילת ערבית, אך עליך לקחת בחשבון כי אתה מחשובי האברכים, ויש אברכים אחרים שעלולים גם הם ללמוד ממך, על ידי כך פעמים הרבה אין מנין לערבית בכולל, אנה השאר בכולל למרות האחרות!"

כמובן, שתוכחה זו אשר נאמרה ללא שמץ של נימת הקפדה פעלה את פעולתה, והכל שב להיות כבתחילה. ומכאן ילמד האדם היאך להוכיח את חבריו בסבר פנים יפות, ואזי יקבל את תוכחתו.

בפתח הגליון

ברכה"ג שלום מאיר ואלק שלום"א

"השיבה שופטינו"

"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך", כה נאה פרשה זו לראשיתו של חודש אלול! ומדוע? נסביר זאת במשלו הנאה של הרב "עטרת חכמים" זצ"ל.

אדם חלה במחלה מוזרה: מחלת הצחוק ובדיחות הדעת. בכל מעמד ובכל מצב מצא דבר מה מצחיק ומבדח, והיה פורץ בצחוק מהדהד. אנשים תמהו, גזזו, הוכיחו והוקיעו, והוא - אינו יכול להתאפק... זה הפריע לו, אך מה בידו לעשות. הלך לחכם אחד לשאול בעצתו.

אמר לו: "ראה להשתתף במעמד של עצב ובכי, אולי תעורר ליבך לעצבון רוח, ותרפא מצחוקך". שמע לעצתו. ראה מודעה על הספד תמרורים. הלך, וראה שכובעו של המספיד עקום ומקומט. פרץ בצחוק רם, וגורש מן האולם.

ראה מודעה על הלוויה. פנה והלך. שמע את איוושת דישדוש הרגליים ופרץ בצחוק רם. גערו בו ונמלט. הלך לבית הקברות, באשר הוא סוף כל האדם. מצא שם מצבות מצחיקות ושבחים מגוחכים. צחק ושב אל האיש החכם. "צר לי", אמר, "אך לא נרפאתי מחולי..."

אמר לו החכם: "בוא עימי". הלך עימו לבית בפאתי העיר, נקש על הדלת ונכנס. בא הלה אחריו, משועשע. שמע אנחה קורעת לב מפאת החדר, שם שכב אדם חולה והתייסר במכאוביו. סביבו ישבו בני משפחתו, ועיניהם טרוטות מדמעות ומחוסר שינה. ראה גם את הרופא מתאנה ופוכר ידיו בחוסר אונים.

גחן ולחש לאיש החכם: "תמהני..."

"על מה אתה תמה", השיבו בלחשיה. אמר: "איני תמה על החולה המתאנה. ודאי סובל הוא מחוליו. איני תמה על הקרובים הבוכים. הן קרובם הוא, וליבם נשבר בקירבם. אך זו לי הפעם הראשונה לראות רופא אומלל ומוכה יגון! הלא הורגל לראות חולים אנושים וגוססים, הורגל באסונות ובפגעים - אם יאנח עם כל חולה ויבכה על כל מקרה, לא יהיו לו די דמעות..."

שמע הרופא, נענה ואמר: "אמת, מורגל אני לצרות ולמדווים, אבל אין חולה זה דומה לשאר החולים, כי אולם הוא ומשותק".

"אומלל הוא", הסכים המבקר, "אבל ודאי ראית כבר צרות גדולות יותר..."

"אכן", אישר הרופא, "אבל, הלא תבין - חולה זה, כפי הנראה, אין מחלתו כה קשה, ניתנת היא לרפוי על נקלה. דא עקא, מתוך שאילם הוא, ומשותק, אינו יכול להצביע על מקום כאבו, על מקור מחלתו. נאנח הוא ונאנק, ואיננו יודעים על מה, וממילא איננו יכולים למצוא לו מזור ותרופה. ומשום כך, גם אם מחלתו קלה, עלול הוא למות ממנה באין איבחון ובאין תרופה..." או אז נאנח הלך, ומזווית עינו התגלגלה לה דמעה...

כלפי מה הדברים אמורים?

כלפינו. מייחלים אנו בכל לב כי "תכלה שנה וקיללותיה". כה הרבה עוגמת נפש שבענו. פיגועים ותאונות, סבל ותלאה, קשיי בריאות ופרנסה. פטירת צדיקים. מעטים הדברים שהיו כשורה. ואנו מייחלים לשינוי לטובה. לרפואה, לרווחה, אושר ועושר. והם בהישג יד - אם רק נדע את התרופה, מה לשפר, איך להטיב דרך.

אבל לא נוכל לעשות זאת בלא הכוונה נאותה. אם לא נדע להצביע על נקודת התרופה. במה להשתפר ולהטיב דרך, להסיר מעלינו חרון אף ולזכות בחסדי שמים. וכדי להגיע לידעיות אלו, עלינו להשתתף בשיעורי תורה!

"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך" - עשה לך רב, בחר מורה דרך, ויפתחו לפניך שערי אורה! לשנה טובה ומבורכת, שנת מילוי כל משאלות הלב לטובה!

מטמונים מהפרשה

הגיגים ומעשיות

"רק לא ירבה לו סוסים ולא ישיב את העם מצרימה למען

הרבות סוס" (יז, טו).

יש להבין את לשון הכתוב - אמר רבי ישראל הכהן בעל ה"חפץ חיים" - בתחילה פותח בלשון רבים: "סוסים", ומסיים בלשון יחיד "למען הרבות סוס"? אלא - תירץ ה"חפץ חיים" - תכונתו של האדם היא, שבפעם הראשונה לא יעבור עבירה בנקל, אולם לאחר שכבר פתח לעצמו פתח עלול העוון להפוך ולהיות בעיניו לבלתי נורא כל כך, וכמו שאמרו חז"ל: "כיון שעבר אדם עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר". לכן מזהירה אותנו התורה ומצווה על מלך ישראל: "לא ירבה לו סוסים", שכן כרגיל בתחילה לא ישיב המלך את העם מצרימה בשביל סוס אחד, בתחילה יתאווה לרכוש סוסים רבים, ורק לאחר מכן כאשר יתפס לתאווה של רכישת הרבה סוסים נקל יהיה כבר בעיניו להשיב את העם מצרימה גם בשביל סוס אחד - "למען הרבות סוס"!

"תמים תהיה עם ה' אלוֹקֶיךָ" (יה, יג).

משל למה הדבר דומה? - אמר הגאון הצדיק רבי ישראל סלנטר - למלך אחד ששלח אחד מדוכסיו בשליחות למדינה אחרת. תנאי אחד מתנה אני אתך - אמר המלך לדוכס - כאשר תגיע לשם, בשום פנים אל תסכים להתערבות עם אחד משרי המדינה. הסכים הדוכס לתנאי המוזר ויצא לדרך.

כאשר הגיע אל אותה מדינה, נפגש הדוכס עם שריה, וישב עמם לשיחה. אדוני הדוכס - שאל אחד מהם - האם נכונה השמועה כי אתה גיבן?

שקר הדבר - אמר הדוכס - מעולם לא הייתי גיבן!

הבה נתערב במאה אלפי דינר שאכן גיבן אתה - אמר השר - פשוט את חולצתך וכולנו נראה האם גיבן אתה או לא!

נזכר הדוכס באזהרת המלך, אך מיד חשב בלבו: הרי איני גיבן, ותוצאת ההתערבות ידועה מראש, מדוע לא אסכים?

הסכים הדוכס ופשט את חולצתו, ואכן ראו כולם כי אינו גיבן, מיד שלשלו לידיו סכום של מאה אלף דינרים.

כאשר הגיע הדוכס בחזרה, בא לפני המלך וספר לו את כל אשר קרה. אבוי לי - אחז המלך בראשו - מה עשית? הן אני התערבתי עם שרי המדינה ההיא בחמש מאות אלף דינרים, כי לא יוכלו לשכנע אותך להסיר את חולצתך...

כן הוא גם הנמשל - סיים רבי ישראל - על האדם מוטלת החובה לקיים את מצוות התורה בתמימות בלא מחשבות ובלא התחממויות רק כפי הכתוב עלינו לקיים, ותו לא!

עולים במעלות

הגות, מחשבה ומוסר

חודש אלול זה זמן של תשובה ושברון לב. כל יהודי שיראת ה' נוגעת אל לבו, עוסק בתשובה ובמעשים טובים כדי להתכונן ליום הדין. אבל ישנם גם כאלו שנופלים לייאוש הלילה. הם מרגישים שמאחר שהרבו לחטוא בחטאים כל כך גדולים ונוראים, ממילא התשובה לא נועדה עבורם. לחזור בתשובה, כך הם חושבים, זה רק לצדיקים. אבל אנשים כמונו, שהרבו לחטוא וללכת אחר תאוות הלב ועצלות הגוף, מה לנו ולחזרה בתשובה....

כמובן שדברים אלו דברי הבל ורעות רוח הם, ולא זו אף זו, יש בהם גם צד של כפירה רח"ל, כפי שנבאר בהמשך הדברים...

הגמרא בחגיגה (דף טו) מספרת על רבי מאיר שהיה מהלך בעקבות רבו, אחר, שהיה רוכב על הסוס בשבת ולומד תורה מפיו, וכשהגיעו לתחום שבת אמר לו אחר שיחזור לאחוריו כי הוא שיער את מספר פסיעות הסוס שכבר הגיעו לתחום שבת. אמר לו רבי מאיר אף אתה חזור כך, אולי גם אתה תפסיק לחלל שבת ותעשה תשובה. השיב לו אחר ולא כך אמרתי לך, שמעתי מאחורי הפרגוד שוב בנים שובבים חוץ מאחר... רבי מאיר כבר שמע מפי אחר שהוא שמע בעצמו מאחורי הפרגוד שאין לו כל דרך לחזור בתשובה, ובכל זאת הוא קורא לו חזור כך. הדבר צריך ביאור!

יש ווארט נורא של ה'בני יששכר' שבו הוא מבאר שהתורה אומרת "והיה אם שכוח תשכח את ה'א", והלכת אחרי אלהים אחרים והשתחוית להם... התורה מעידה במי שעובד עבודה זרה הולך אחרי אלוהים אחרים ומשתחוה להם וכו', מה העונש שלו, העידותי בכם כי אבוד תאבדון... למה? עקב לא תשמעון בקול ה' אלוֹקֶיכם...

לכאורה צריך להבין למה התורה מוסיפה את העניין של 'לא תשמעון', הרי מדובר כאן באדם שעבד עבודה זרה רח"ל....

אומר ה'בני יששכר' דבר נורא, שלפעמים אפשר לגרום לקב"ה נחת רוח גדולה מאוד מתוך מעשה של עבירה, ואפילו עבירה חמורה כמו עבודה זרה. איך? על ידי שחוזרים בתשובה שלמה. ובמיוחד כשהתורה מעידה בעובר העבירה שהוא יאבד מכל העולמות, ובכל זאת הוא לא נרתע וחוזר בתשובה לקב"ה, שומע בקול ה', זה נחת רוח גדולה מאוד להשי"ת.

סיפר לי פעם יהודי שהיה לו בבית ילד קטן שהפריע לישון בלילות, ופעם אחת הגדיל לעשות ובכה כל הלילה, עד שהאב לא יכול היה לתת שינה לעיניו, וממש התמלא כעס על הילד הקטן והמפונק. בצר לו פנה לפחות להתפלל ותיקין אם הוא אינו ישן בשעות אלו, ובשובו מהתפילה סר זועף על בנו, ניגש אליו והילד שישב במיטת התינוק חייך אליו חיוך רחב ומתוק, כדרכם של תינוקות. "באותו הרגע", סיפר לי הרב, "כל הכעס שהיה לי נמוג כלא היה. החיוך שלו המיס את לבי ונתחדשה אהבתי אליו כאילו לא הייתי ער כל הלילה".

ואם האהבה של אב לבנו היא רק משל ודוגמה לאהבה שאוהב הקב"ה את ישראל שעליהם אמר 'בנים אתם לה'א', על אחת כמה וכמה שאנחנו צריכים רק לחייך אל הקב"ה, להראות לו שאנחנו אוהבים אותו וחפצים לעשות רצונו, ובתוך רגע הוא מקבל את תשובתנו בזרועות פתוחות כביכול. (דרשו)

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

אלול (ב)

עלינו לקחת כדוגמא את אחינו גיבורי התהילה, בעלי

התשובה. דורנו התברך בתופעה מפעימה רחבת היקף, בתנועת התשובה שבה אנשים מבוגרים מבצעים בחייהם מהפכה של ממש, שינויים של 180 מעלות.

לאחר שהם מגלים את אור היהדות ואת האמת הנצחית בתורת משה, הם מתחילים לחיות חיים חדשים במסגרות חדשות ושונות לחלוטין מן העבר.

וכאן שואל הירא והשלם: למה נגרע? וכי מי שגדל בבתיים של שומרי תורה ומצוות אינו מסוגל לבצע מהפכות פנימיות בגיל מבוגר, או לפחות להשתנות מעט?! תמיד אפשר לשנות, וחייבים לשנות. חשוב להחליט שהשינוי וההתקדמות הם דרך חיים לכל החיים, עם כל ה"ברען" וההתלהבות.

אצל חסידים ידועה האמירה "אצל יהודי תמיד מאוחר ואף פעם לא מדי מאוחר!" תמיד אפשר לשנות. תמיד אפשר להתחיל. אין אנו באים להטיף כאן מוסר וללא ללמד